

**Стратегія розвитку
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
на 2020–2025 рр.**

Фундаментальними цінностями у колективі факультету мають бути повага до особистості, дотримання академічної свободи, високих морально-етичних стандартів, національний патріотизм та почуття обов'язку перед Українською державою

I. Місія

Упродовж другої половини XVII–першої третини XVIII ст., згідно з приписами освітнього статуту ордену єзуїтів “Ratio Studiorum” (на основі якого діяв Університет), історія як самостійний предмет не викладалася. Студенти розглядали історичну проблематику лише при опануванні мовних курсів та риторики. У 1739 р., під впливом інтелектуальних віянь епохи Просвітництва, історію у Львівському університеті визнали окремим навчальним предметом. В австрійський період з’являються перші кафедри історичного спрямування – 1784 р. відкрили кафедри загальної історії (діяла впродовж 1784–1920 рр.) та допоміжних історичних наук (існувала у 1784–1818 рр.). У 1894 р. на філософському факультеті Львівського університету створили першу україномовну кафедру історичного спрямування – кафедру всесвітньої історії зі спеціальним оглядом Східної Європи, професором якої впродовж двадцяти років був Михайло Грушевський. Історичні витoki більшості сучасних кафедр історичного факультету (нині їх дев’ять – давньої історії України та архівознавства; новітньої історії України імені Михайла Грушевського; історії середніх віків та візантиністики; історії Центральної та Східної Європи; нової та новітньої історії зарубіжних країн; історичного краєзнавства; археології та спеціальних галузей історичної науки; етнології; соціології) можна знайти у кафедрах історичного спрямування Львівського університету т. зв. класичного періоду (до 1939 р.). Упродовж жовтня–грудня 1939 р. були зроблені організаційні заходи щодо виокремлення структурних підрозділів історичного спрямування тодішнього гуманітарного факультету в історичний факультет. І за 80 років існування історичного факультету у розвитку історичних студій у Львівському університеті були різноманітні тенденції. З’являлися нові викладачі, які засновували наукові напрями та школи. Змінювалися покоління, представники яких засвоювали знання, набуті попередниками, та привносили нове у дослідження й викладання історії.

Станом на 2019 р. на факультеті працює 78 викладачів, з них – 14 докторів наук, професорів та 63 кандидати наук, доценти. Окрім дев’яти кафедр, до його структури входять кабінет спеціальних історичних дисциплін, Археологічний музей, навчально-методична лабораторія та лабораторія соціологічних досліджень. З історичним факультетом також надзвичайно тісно співпрацюють три наукові інститути Львівського університету: історичних досліджень, археології та славістики. Можна з упевненістю стверджувати, що нині на факультеті функціонує п’ять сформованих наукових шкіл: історії соціально-політичних процесів в Україні, європейських студій і американістики, історичного слов’янознавства, історіографії, архівознавства та етнології. Зусиллями викладачів його кафедр розвивається й низка наукових напрямів, серед яких найбільш розробленими є:

- археологія західноукраїнських земель доби заліза, римського та ранньослов'янського часу;
- спеціальні історичні дисципліни: дипломатика, кирилична та латинська палеографія, нумізматики, генеалогія, історична географія, історична демографія;
- історія та теорія соціології;
- церковна історія українських земель;
- військова історія України ХХ ст.;
- теоретичні аспекти історії;
- львовознавство;
- історія Львівського університету.

Викладачі історичного факультету Львівського університету є визнаними в інтелектуальному середовищі України педагогами та науковцями. Зокрема, посібники їхнього авторства з історії України, історії стародавнього світу, середніх віків, історії Візантії, новітньої історії зарубіжних країн (Європи та Америки, Азії та Африки), спеціальних історичних дисциплін (нумізматики, генеалогії, археографії, історичної географії), історичного краєзнавства, етнології, соціології є одними з найкращих в Україні.

Історичний факультет підтримує зв'язки з навчальними закладами Республіки Польща (Люблінським університетом імені Марії Кюрі-Склодовської, Ягеллонським і Педагогічним університетами Кракова, Варшавським, Вроцлавським, Опольським, Жешувським університетами) та США (Мічиганським, Пенсильванським, Канзаським університетами), Віденським університетом (Республіка Австрія), університетами міст Альберта (Канада), Сент-Галлен (Швейцарія), Лунд (Швеція), Салоніки (Греція) та ін. Викладачі проходять стажування у навчальних закладах таких країн, як Австрія, Болгарія, Іспанія, Польща, Словенія, США, Франція. За останні роки викладачі факультету були стипендіатами багатьох закордонних фондів і програм.

Ми впевнені, що значний внесок у процес розвитку української історичної освіти та науки зроблять історики Львівського університету – одного з найпотужніших інтелектуальних центрів, який береже традиції та відкритий для новацій. Тому **цільями** історичного факультету є:

- У *навчально-методичній площині* постійно оновлювати освітні програми підготовки кваліфікованих фахівців зі спеціальностей 032 Історія та археологія, 014.03 Середня освіта. Історія, 054 Соціологія, відповідно до найновіших дидактичних підходів і вимог стейкхолдерів.
- У *науковій сфері* зберегти та примножити наявний науковий потенціал, створити можливості для подальшої плідної праці та популяризації результатів досліджень. У цьому контексті надзвичайно важливо, щоби наукові видання факультету (“Вісник Львівського університету. Серія

історична”, “Вісник Львівського університету. Серія соціологічна”, “Наукові зошити історичного факультету Львівського університету”, “Археологічні дослідження Львівського університету”, “Проблеми слов’янознавства”, “Вісник Інституту археології. Львівський національний університет імені Івана Франка”) увійшли до наукометричних баз.

- В *організаційній роботі* більше уваги приділити профорієнтації майбутніх абітурієнтів і активно сприяти розвитку громадянської свідомості серед студентства факультету.

II. Навчально-методична робота

1). Неухильно дотримуватись законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Статуту Університету, “Положення про організацію освітнього процесу у Львівському університеті”;

2). Вдосконалити навчальні плани освітніх програм підготовки бакалавра й магістра. Запровадити спеціальні курси з історії України, які б сприяли утвердженню у студентства національно-державницьких цінностей;

3). Оновити програми спеціалізацій з метою формування у випускників інтегративних компетентностей шляхом поглиблення міждисциплінарного навчання;

4). Розширити перелік загально-університетських ДВВ з метою зацікавлення студентів інших напрямів історією України, всесвітньою історією та історією ЛНУ;

5). Запроваджувати нові форми і методи навчання, які використовують можливості інтернет-технологій і поєднують їх із традиційними методами навчання. Перенести центр уваги у навчальному процесі із лекцій на семінарські (практичні) заняття у різних формах їх проведення;

6). Забезпечити впровадження в освітній процес технологій електронного навчання (E-learning) – створення навчальних курсів, завдань для самостійної роботи, засобів діагностики знань студентів за допомогою навчальної електронної платформи Moodle;

7). Сприяти оновленню комп’ютерного забезпечення кафедр факультету;

8). Створити навчально-методичну раду факультету, яка: забезпечуватиме належні умови для підготовки підручників та посібників; виконуватиме функції координуючого центру і експерта під час затвердження тем бакалаврських і магістерських робіт (їхня тематика має відповідати напрямку роботи кафедр і магістерським програмам);

9). Розвивати академічну мобільність та обмін студентами з провідними університетами країн Європейського Союзу за програмою Erasmus+;

10). Відновити обмін студентських груп з навчальними установами країн Центральної та Східної Європи щодо проходження музейно-архівних практик;

11). Створити для студентів на сайті факультету електронний депозитарій навчальної та навчально-методичної літератури он-лайн курсів із використанням електронних платформ;

12). Підтримувати ініціативи студентів щодо покращення навчального процесу;

13). Підвищити ефективність роботи порадників академічних груп. Розвинути інститут студентських порадників. Визначити їхнім першочерговим завданням постійний контроль за навчальним процесом та відвідуванням занять. Періодично заслуховувати їхні звіти на засіданнях кафедр та Вченої ради факультету;

14). Сприяти збереженню та оновленню аудиторного фонду історичного факультету;

15). За допомогою адміністрації Університету створити сучасний Археологічний музей.

III. Наукова робота

1). Поглибити наукову співпрацю з академічними та освітніми установами України (Інститут історії України НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Інститут української археографії ім. М. Грушевського НАН України), історичними факультетами провідних вітчизняних університетів та нашого регіону. Розширити співробітництво із закордонними науковими осередками, (зокрема, з Ягеллонським університетом у Кракові, Варшавським університетом). Форми співпраці: проведення спільних конференцій, семінарів, круглих столів, обмін студентами, стажування викладачів;

2). Створити групу викладачів для пошуку та реалізації наукових грантів (у тому числі у межах європейської програми HORIZONT–2020);

3). Для якісного виконання держбюджетних тем викладачами факультету створити об'єднані наукові осередки з певними напрямками досліджень (т. зв. наукові інститути, які у перспективі переросли б у наукові школи);

4). Розширити систему щорічної мотивації працівників за наукові здобутки (преміювання);

5). Сприяти аспірантам і докторантам у вчасному захисті дисертацій;

6). Посилити відповідальність і заохочувати наукових керівників (у тому числі коштами мотиваційного фонду) у підготовці аспірантів і докторантів;

7). Запрошувати на факультет провідних вітчизняних та зарубіжних вчених. При цьому залучати кошти з мотиваційного фонду;

8). Звернути особливу увагу на омолодження кадрового складу докторів наук та інтенсифікувати процес їхньої підготовки. Створити сприятливі умови для завершення написання докторських дисертацій, скеровуючи в докторантуру викладачів, які працюють над ними, надання творчих відпусток (на шість

місяців), зменшення семестрового навантаження, але разом з тим посилити їхню відповідальність за роботу над дисертаціями у час перебування в докторантурі;

9). Сприяти публікації статей викладачів та аспірантів факультету у іноземних фахових журналах (передовсім у тих, що входять до міжнародних наукометричних баз та видань ISI з високим індексом цитування);

10). Поліпшувати рівень фахових наукових видань факультету задля збільшення індексу їх цитування та подальшого включення до міжнародних наукометричних баз (Web of Science, Index Copernicus та ін.);

11). Активізувати наукову діяльність студентів, залучати їх до виступів на наукових семінарах та конференціях, сприяти публікації кращих наукових студентських робіт у “Наукових зошитах історичного факультету Львівського університету”, де виокремити рубрику “Перші наукові розвідки”, а також у новому періодичному виданні “Проблеми історії війн і військового мистецтва”. Сприяти діяльності Наукового товариства студентів і Львівського медієвістичного клубу;

IV. Профорієнтаційна, виховна й організаційна робота

1). Здійснювати постійний моніторинг попиту на ринку освітніх послуг Львівщини;

2). Розширити співпрацю з Львівською МАН та проводити профорієнтаційну роботу з учнями старших класів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв та гімназій з метою їх орієнтування на здобуття вищої освіти на історичному факультеті;

3). Для якісної реалізації завдання створити профорієнтаційні групи у складі викладачів та студентів старших курсів. Упродовж навчального року проводити “Дні відкритих дверей” із залученням студентів старших курсів та аспірантів для ознайомлення абітурієнтів із науковими та педагогічними здобутками працівників факультету та сприяння їхній професійній орієнтації;

4). Розширити участь викладачів та студентів у благодійних акціях. Сприяти волонтерській діяльності;

5). Сприяти діяльності на факультеті органів студентського самоврядування;

6). Розвивати ініціативу функціонування кінолекторію;

7). Організовувати зустрічі з відомими випускниками факультету та університету;

8). Налагодити взаємозв'язок з випускниками факультету через активізацію діяльності Асоціації випускників.

V. Матеріально-технічне забезпечення та умови праці

Запорукою успіху навчально-методичної і наукової роботи є відповідна матеріально-технічна база, яка відповідає сучасним європейським вимогам, а також належні санітарні умови праці. Для цього передбачається, з урахуванням реального фінансування, оновлення комп'ютерного забезпечення факультету та встановлення в усіх лекційних аудиторіях мультимедійних проекторів.

VI. SWOT-аналіз діяльності факультету

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
Тривалий досвід викладацької та наукової роботи	Недостатнє матеріально-технічне забезпечення
Високий авторитет на ринку освітніх послуг України (навчальними посібниками факультету, які рекомендовані МОН України, користуються у багатьох вищих навчальних закладах)	Необхідність розширення аудиторного фонду
Адаптація навчальних курсів до вимог ринку праці	
Активна співпраця з закладами середньої та вищої освіти з метою отримання практичних навичок та подальшого працевлаштування випускників	
Наявність спеціалізацій, що відповідають сучасним вимогам ринку праці (“Археологія та історія античності”, “Бізнес-соціологія”, “Військова історія”, “Етнологія”, “Європейські студії та американістика”, “Історичне краєзнавство”, “Історія середніх віків і візантиністика”, “Карпатський регіон: археологія та етнологія”, “Локальна історія”, “Новітня історія України”, “Прикладна соціологія”, “Світова історія: минуле та виклики сучасності”, “Середньовічна та ранньомодерна історія України”, “Соціальна аналітика”, “Соціальне проектування та експертиза”, “Соціокультурна історія України”, “Центральна та Східна Європа на перетині цивілізацій”)	
Наявність англомовних, франкомовних та польськомовних	

курсів	
Наявність досвіду викладання навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах ЄС	
Наявність сертифікатів із польської французької мови	Низька активність викладачів щодо отримання сертифікатів B 2, що підтверджують необхідний рівень володіння іноземною мовою
Активна наукова діяльність викладачів (участь у вітчизняних та міжнародних конференціях, значна кількість публікацій у вітчизняних та закордонних фахових та науково-метричних виданнях, енциклопедичних виданнях)	Недостатня публікаційна активність викладачів у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science
Можливість стажування викладачів за кордоном (Австрія, Польща, Франція, Хорватія)	
Активна участь викладачів факультету у популяризації історії у ЗМІ, членство в різних державних експертних рада	
Партнерство з іноземними вищими закладами освіти й інституціями	Незначна кількість грантових заявок
Високі досягнення студентів: участь у конференціях та перемоги на конкурсах	
Стабільно високий конкурс серед студентів на спеціальності факультету	
Можливості:	Загрози:
Наявність програм щодо підвищення кваліфікаційного рівня викладачів кафедри у провідних європейських закладів вищої освіти	
Участь у міжнародних грантових програмах	
Розширення можливостей обміну досвідом на міжнародних конференціях за кордоном та публікаціях в іноземних виданнях	
Підвищення кваліфікації вчителів та науково-педагогічних кадрів вищих навчальних закладів	Зменшення потенційної кількості абітурієнтів
Формування партнерських програм щодо обміну викладачами з європейськими закладами вищої освіти	Зменшення мотивації до отримання вищої освіти

	Відтік українських абітурієнтів на навчання за кордон
	Погіршення економічної ситуації і неспроможність оплати вартості навчання
	Зменшення бюджетного фінансування
	Відтік кваліфікованих викладацьких кадрів через невисокий рівень оплати праці